Duâda sünnet ölçüleri

Muharrem Bey: “Kimi duâ kitaplarında her dert için sunulan ayrı ayrı duâlar var. Gerçekten duâlar, yazıldığı dertler için çare olur mu? Duâda Peygamber Efendimiz (asm) nelere dikkat etmemizi tavsiye buyurmuş; açıklar mısınız?”

Duâda esas olan, kulun elini, gönlünü, kalbini Allah’a açması, derdini doğrudan Allah’a arz etmesidir. Duâda sünnet-i seniyye ölçüleri elbette vardır ve bunu şöyle sıralayabiliriz:

1- Duâ bir ibadettir. İbadet, kulun Allah’a en yakın hâlidir, kulun kulluk hâlidir. Kul, Allah’a en yakın haldeyken, Allah’tan her muradını isteyebilir. Fakat maksadı umduğunu yalnız Allah’tan istemek, korktuğundan yalnız Allah’a sığınmak; böylece yalnız Allah’ın rızasını kazanmak olmalıdır.1

2- Allah’tan istediğimiz şey veya şerrinden Allah’a sığındığımız şey hususunda fiilî olarak yapmamız gereken bir şeyler varsa muhakkak yapmalıyız. Duâlarımızı önce eylem haline getirmeliyiz. Çünkü Allah, bize ihtiyaçlarımızı karşılayalım, sıkıntılarımızı giderelim, dertlerimize deva bulalım diye birçok kuvvetler, azalar ve duygular vermiştir. Mahiyetimizde mevcut maddî veya manevî kuvvetlerimizi kullanmadan, yalnız dilimizle Allah’tan istemek duâ adabına uymaz.2

3- Sıhhatinden şüphe ettiğimiz duâ metinleri ile karşılaşırsak, metnin mânâsına bakmamız yeterlidir. Eğer bir duâ metni:

a) Tevhid inancına uygunsa. Yani istekler ve dilekler doğrudan Cenâb-ı Allah’a iletiliyorsa,

b) Kulluk adabına uygunsa. Yani bizim görevimizin yalnız duâ olduğu, verenin ve kabul edenin Cenâb-ı Hak olduğu bilinir ve bu itikatla Allah’ın takdirine ve hikmetine güveniliyorsa.

c) Sünnet-i seniyye ölçülerine uygunsa bu metinden yararlanılabilir.

Makbule şayan duâlar için:

I- Fiilî duâ ihmâl edilmemelidir.

II- İçinde haram bir istek yer almamalıdır.

III- İstekler âdetullaha uygun ise dünyada gerçekleşebileceği, uygun değilse ve Allah dilerse âhirette gerçekleşeceği bilinmelidir.

Bilindiği gibi âdetullah, Allah'ın kâinatta geçerli kıldığı yaratılış kânunlarıdır. İstekler âdetullaha uygun olursa gerçekleşir. Meselâ, Allah'tan yiyecek istemek için yapılması gereken çok şey var. Çünkü Allah, yiyeceği dünyaya bolca yerleştirmiş. Yiyeceğe ulaşmak için gösterilmesi gereken fiilî hareket, aslında bizzat bir duâdır. Bu fiilî hareketi göstermeyip, yerinde oturup, Allah'a el açmak ve söz ile Allah'tan yiyecek istemeyi içeren bir duâ metni okumak, hangi dilde olursa olsun, doğru değildir. Çalışma imkânı varken çalışmayıp yalnız sözlü duâ yapmak duânın kabulü için yeterli değildir.

Yine meselâ, Allah'ın farz kıldığı bir takım ibadetler vardır. Bu ibadetleri yerinde ve zamanında yapmak, ruh sıkıntısını da gidermeye dönük manevî faydalar sağlar. İbadet yapmamak ise zaten ruh sıkıntı sebeplerinin başında gelir. Çünkü ibadetsizliği hiçbir vicdan kabul etmez. Bu da mânevî bir kânundur. Şimdi, içindeki ruh sıkıntısını gidermek isteyen birisi, Allah'a karşı kusurunu görmeli ve bunu gidermeye çalışmalı. Meselâ namazında eksikleri varsa bunu tamamlamalı ve namazın ardından da ruh sıkıntısının giderilmesi için Allah'a yalvarmalı. Yoksa kitaplarda öğütlenen duâ metinlerinden orada söylenen sayı kadar binlerce defa da okusa ruh sıkıntısı gitmeyebilir. Bu da duâya karşı güvenini sarsar.

IV- Duâda aceleci olmamalıdır. Duâ görevimizi eksiksiz, ama daima yapmalıyız. Fakat kabul zamanını Cenâb-ı Allah'ın takdirine ve hikmetine bırakmalıyız.

V- Duâda Allah'ı itham edici cümleler kullanmamalıyız. Yani, "Allah'ım, çok duâ ettim, kabul etmedin" gibi ifadeler duâ metni içinde yer almamalıdır.

VI- Duânın içinde çirkin bedduâ cümleleri yer almamalıdır.

VII- Tevbe ve istiğfar ederek mânen temizlenmeli, sonra duâ yapmalıdır.

VIII- Duâya başlarken ve duâyı bitirirken Peygamber Efendimiz'e (asm) salâvat-ı şerife getirmelidir. Çünkü Üstad Hazretlerinin de bildirdiği gibi, salâvat-ı şerîfeler makbul duâlardır. İki makbul duânın ortasındaki duâlarımızın da makbul olması Cenâb-ı Allah'tan kuvvetle umulur.3

IX- Birisi hakkında duâ yapacak isek, onun gıyabında duâ yapmalıyız.

X- Duâ metinleri mümkünse âyetlerden veya hadislerden alınmış olmalıdır.

XI- Duâda samimî olmalı; huşu ve huzur-u kalp içinde bulunmalıyız.

XII- Farz namazın, bilhassa sabah namazının ardından; mümkünse mescitlerde veya ibadet mahallerinde, mümkünse Cuma günü duâların kabul edildiği saate denk düşürerek, mümkünse Üç Aylarda, mümkünse mübarek gecelerde, Ramazan'da ve bilhassa Kadir Gecesinde daha çok duâ yapılmalıdır.

Duâ metinlerinde yukarıda sıralamaya çalıştığımız şartlara uymayan ifadeler yer alıyorsa, o metne itibar etmeyiz. Fakat bu unsurlara riayet eden metinlerle duâ yapmamızda bir sakınca yoktur.

Allah cümlemizi, duâlarını kabul buyurduğu kullarından eylesin. Âmin.

Dipnotlar:

1- Sözler, s. 287; Lem'alar, s. 136
2- Sözler, s. 287; Mektûbât, s. 136
3- Mektûbât, s. 270